

فقه مصور عبادات

آسان سازی و آموزش احکام اسلام

حج

زکات

روزه

نماز

پاکی

د. عبدالله بن سالم باهمام

ترجمه

د. محمد سرور محمد مراد سروری بلخی

زکات کالاهای بازرگانی

زکات کالاهای بازرگانی

مطالب

تعریف زکات کالاهای بازرگانی

حکم زکات کالاهای بازرگانی

شرطهای وجوب زکات کالاهای بازرگانی

چگونگی اخراج زکات بازرگانی

تاجر زکات کالاهای بازرگانی

را چگونه محاسبه میکند؟

زکات سهام

کالاهای بازرگانی

هر آنچه برای خرید و فروش بغرض کسب فائده مهیا شده است.

کالاهای بازرگانی را عروض نامیده شده، زیرا که ثبات ندارد، بلکه عرضه میشود و پس از آن نابود میشود، زیرا که بازرگان عین این کالاها را نمیخواهد، بلکه غرضش فائده کردن و سود بردن از نقدین میباشد، و به همه انواع اموال غیر نقدی کالاهای بازرگانی گفته میشود، مانند خودروها، پوشاک، پارچه ها، آهن، چوب و غیره که برای بازرگانی و تجارت آماده شده است.

خرید، و در ماه شعبان نیتش را تغییر داد برای بنای مسکن، موضوع سپری شدن سال منقطع می‌گردد، پس اگر در ماه شوال دوباره تغییر نیت داد به سوی تجارت، گذشت سال جدید را از ماه شوال آغاز میکند، مگر اینکه غرض او ازین تغییرات حيله و فریبکاری بمنظور ساقط کردن زکات بوده، که در این حالت موضوع حول منقطع نشده بلکه از همان ماه محرم حساب میشود.

چگونگی اخراج زکات بازرگانی

هرگاه سال سپری شد، آنر معین می‌سازد، و کالاهای که برای فروش دارد را به نرخ روز در بازار محاسبه میکند، و از آن ویا از بهای آن، طبق نیاز مستمندان زکات را جدا میکند.

تاجر زکات کالاهای بازرگانی را چگونه محاسبه میکند؟

۱. آنچه از کالاها و اموال تجارتي در دسترس دارد را به نرخ روز، بهای آنرا تعیین میکند.
 ۲. پول نقدی که با خود دارد، چه در تجارت آنرا استعمال کرده ویا نکرده به آن می افزاید.
 ۳. همهء قرضها و وام هائیرا که قابل دریافت میداند به آن اضافه میکند.
 ۴. همهء قرضها و وام هائیرا که دیگران از وی طلب دارند را از مجموع دارائی خود طرح و منفی کند.
 ۵. پس از این از متباقی دارائی ربع عشر (۵،۲٪) زکات را جدا کند.
- زکات واجب = (بهای کالاهای بازرگانی + پول نقد + قرضهای قابل دریافت - قرضهای طلبکاران بر تاجر) × (نسبت زکات ۵،۲).

حکم زکات کالاهای بازرگانی

واجب است، بدلیل فرموده ای خداوند متعال: (ای کسانیکه ایمان آوردید از پاکیزگیهاییکه که کسب کردید، انفاق کنید) (بقره: ۲۶۷). عموم اهل علم یاد آور شده اند که مراد از این آیت: زکات کالاهای بازرگانی است، و نیز بدلیل فرموده ای خداوند متعال: (از اموالشان زکات بگیر) (توبه: ۱۰۳)، و کالاهای بازرگانی از ظاهرترین اموال میباشد. پس زکات در آن واجب است.

شرطهای وجوب زکات کالاهای بازرگانی

۱. بهای آن به نصاب رسیده باشد، و نصاب با توجه به بهای طلا و نقره تعیین میشود.
۲. باید بر آن یکسال سپری شود.
۳. برای بازرگانی مهیا باشد، طوریکه غرض از آن سود بردن باشد، بدلیل فرموده ای رسول اکرم ﷺ: ((اعمال بر نیتها استوار است))^(۱)

اگر نیتش را از بازرگانی به استعمال آن تغییر داد، موضوع گذشت سال بر آن قطع میشود، اگر دوباره به نیت بازرگانی برگشت، مساله حول را از همین نقطه جدید آغاز میکند، مگر اینکه این تغییر نیت بغرض فریب کاری برای ساقط کردن زکات بوده باشد، موضوع حول منقطع نمیگردد.

مثال آن: اگر قطعه زمینی را در ماه محرم بغرض تجارت (۱) به اتفاق بخاری و مسلم.

”

مالک بودن نصاب

آیا مالکیت نصاب در تمامی سال از اول تا آخرش شرط میباشد؟ و یا اینکه به کامل بودنش در آغاز و پایان سال اکتفاء میشود؟ و یا اینکه تنها پایان سال اعتبار دارد؟ کامل بودن نصاب در آغاز و پایان سال معتبر است، زیرا که ارزیابی کامل بودن نصاب در تمام سال مشکل میباشد، بنابر این اول سال جهت منعقد شدن سبب و جوب زکات، و آخر سال بخاطر دانستن سپری شدن یک سال اعتبار داده شد، و برای یک مسلمان آسانتر اینست که ماهی چون رمضان و غیره را برای آغاز کارش تعیین کند، و در همین ماه دارائی خود را ارزیابی نموده زکاتش را محاسبه کند.

“

زکات سهام

سهام

جزئی از اجزای متساوی سرمایه شرکت سهامی است.

مثال آن: شرکتی سهامی که سرمایه اش سه میلیون دلار است، سرمایه اش را در هنگام افتتاح به ده هزار بخش تقسیم کرد، هر جزء یا بخش (۳۰۰) دلار ارزش دارد، این جزء و یا بخش را سهم مینامند، و صاحب سهم شریک در شرکت بمقدار سهام خود میباشد،

حکم زکات سهام معاملاتی

مباح است، مگر اینکه فعالیت شرکت حرام باشد، و یا اینکه

بر آن تعامل سود خواری مرتب گردد.

جدا کردن زکات سهام

۱. اگر شرکت زکات را جدا کند، ذمهء صاحب سهام برائت می یابد.

۲. اگر شرکت زکات را جدا نکند، بهای آن از نظر نرخ بازار ارزیابی میشود، اگر به نصاب رسید و بر آن یکسال سپری شد، زکاتش را ربع عشر (۵٪) جدا میکند، زیرا از کالاهای بازرگانی محسوب میشود.

مثال آن: شخصی ۱۰۰۰ سهم دارد، که بهای هر سهم در روز جدا کردن زکات ۱۰ دلار میباشد، بنابراین بهای سهامش ۱۰۰۰۰ دلار بوده که بیشتر از نصاب میباشد، پس زمانیکه یکسال بر آن گذشت زکاتش را جدا میکند.

”

زکات بر سرمایه است

در اموال تجارتي از سرمایه که برای خرید و فروش بمنظور کسب سود مهیا شده زکات پرداخت میشود، اما آنچه که دارائی ثابت بوده، هنگام ارزیابی کلی، بر آن زکاتی نیست، مانند قفسه های مغازه، و یخچالهاییکه برای سرد سازی مواد میباشد، و ماشینهای حمل و نقل، و وسائل بالا و پائین کردن بارها و امثال اینها.

“

